

Vrije vertelling

Duur: circa 20 minuten

Vervolger Abdul ziet hét Licht in de duisternis

Door Monica Nieuwenhuissen

In het kort

Abdul is van slag door een vreemde droom. Hij spreekt erover met het ontvoerde christelijke meisje Rejoice dat hij als slavin houdt. Hij merkt tot zijn verwarring dat de felle haat die in hem is, afzwakt. SDOK-bestuurslid Monica Nieuwenhuijse schreef een boek over christenvervolging. Dit kerstverhaal, over licht dat duisternis overwint, is hierop gebaseerd.

Het verhaal

Boko-Haram kamp Kano State, Nigeria, begin september 2016

Met neergebogen hoofd verlaat Abdul de moskee. In de gang zoekt hij zijn sandalen op en trekt ze aan. Hij mompelt een groet naar Fayiz, Moustafa en enkele andere vrienden, gaat de trappen af, dringt zich door de talmende menigte en loopt dan alleen verder naar het kamp. Blij dat hij even alleen is en zijn verwarde gedachten kan laten gaan.

De laatste weken zijn er verschillende aanvallen op dorpen en kerken geweest. De juichkreten hebben na elke geslaagde overwinning geklonken. Bloed heeft gevloeid. Zijn machete was ook elke keer weer roodgekleurd. En toch ... toch heeft hij niet meer van harte mee kunnen juichen. Als het even kon, als Fayiz niet in de buurt was, liep hij niet meer voorop. Zijn toegewijde gebeden in de moskee zijn veranderd in tollende gedachten die zijn hele wezen verwarren en in bezit nemen. Het is op het alleronverwachts gekomen en gebeurd. Als een donderslag bij heldere hemel. Want wie verwacht er ooit zo iets? Maar het is hem overkomen. Bizar onwerkelijk en toch volledige realiteit.

Het kwam door de droom. De droom van even geleden. Hij zucht diep, laat zijn wangen opbollen en perst dan langzaam de adem met korte stootjes naar buiten.

Hij was kletsnat geweest toen hij wakker werd, maar de droom stond hem nog levensecht voor de geest. En nog steeds staan de beelden in zijn geheugen gegrift en op zijn netvlies gebrand. Het zal een week geleden zijn dat hij, moe maar uiterst tevreden na de geslaagde aanval op een groot dorp, uiteindelijk terugkeerde in zijn tent. Snakkend naar enige welverdiende rust, was hij acuut in een diepe slaap gevallen. Hij had nog even aan Rejoice gedacht, maar toen hij op het matras tuimelde, moet hij gelijk naar dromenland zijn vertrokken.

Hij droomt wel vaker. Angstig en duister. Dromen vol gillende mensen en huilende kinderen. Smeekstemmen, vermengd met satanisch gelach. Het zijn meer nachtmerries dan dromen. Diep in zijn hart is hij er bang voor, omdat hij dan de regie niet meer heeft over de situatie. Die dromen maken zijn hart donker en zwaar.

Maar dan deze droom. Deze droom is met geen mogelijkheid te vergelijken met de nachtmerries. Dit was compleet anders. De droom begon met een Naam. Hij zag de Naam zo ongekend duidelijk. Net zo werkelijk als de sandalen waarnaar hij nu kijkt.

Isa.

Deze Naam was geschreven in de voor hem bekende taal. Met grote witte letters op een inktzwarte achtergrond. Het beeld van de Arabische tekens staat hem nog steeds in het geheugen gegrift:

Het was de vervloekte Naam van de vervloekte christenen. De Naam die hij meerdere keren heeft gehoord. Het is zelfs vaak het laatste woord dat ze op hun lippen nemen, terwijl ze de dood al voor ogen zien.

Jezus, zo noemen ze Isa. Hem te beschouwen als de Zoon van God, dat is de grootste blasfemie! Hij strijdt voor zijn god. Voor zijn Allah. De almachtige en eeuwige. En Allah heeft geen zoon. Hij is de enige, waarachtige god.

De jongen met de blijde oogjes had de Naam van Isa ook genoemd. In zijn eigen taal. Vol liefde en aanbidding zelfs. Jezus. Het had zijn hart doen barsten van woede.

Maar ineens, in die droom, schitterde daar dezelfde Naam. En dat niet alleen. Op vrijwel hetzelfde moment was er een fel licht, als een bliksemflits. Zo schitterend en verblindend, dat hij in zijn droom de handen voor zijn ogen had geslagen. Maar ook dat was niet genoeg. Er volgde nog meer.

De Naam blonk, het licht schitterde ... en toen klonk de stem. Een stem vanuit de hemel. Hoe hij dit zo zeker wist, kan hij niet verklaren. Het was gewoon zo. Dat staat als een paal boven water.

De stem riep hem. Hem!

'Abdul!'

De stem kende hem, liet zichzelf kennen en gaf hem tegelijk een opdracht.

'Abdul, Ik ben God Die je heeft geschapen. Ik roep je op om Mij te dienen en het Evangelie te verkondigen.'

Toen hij daarna wakker had gelegen, wist hij het zeker. Ook al zou hij het willen ontkennen, het lukte niet. De kracht en de macht van de stem, de beelden van de droom ... ze waren hem te sterk. Het was de God van de christenen Die tot hem gesproken had. Zo duidelijk, zo werkelijk. Zo veraf en tegelijk zo ontzettend dichtbij. Zo had hij Allah nooit ervaren of gehoord.

Rejoice, het ontvoerde christenmeisje dat de laatste tijd zijn persoonlijke bezit is geworden, moet bij hem komen. Ze is de laatste week niet meer bij hem in de tent geweest. Hij is te verward geweest om haar te laten halen. Hij wilde de droom uit zijn gedachten bannen. Meer dan ooit ging hij vol toewijding naar de moskee.

Want het kan niet bestaan dat God een Zoon heeft. En dat God Zijn Zoon zelfs liet doden ... Dat is ten enenmale onmogelijk. Hij vraagt Allah om kracht. Hij vraagt Allah om ook eens tot hem te spreken. Net zo krachtig en machtig als de stem deed. Maar het blijft stil. Zelfs onder de ernstigste gebeden tot Allah komen de beelden en de stem van de droom terug. Hij kan er niet meer tegenop.

Vooraf niet omdat hij afgelopen nacht een nieuwe droom heeft gedroomd. Deze keer was de droom korter. Maar met zeker zoveel kracht als de droom ervoor.

Hij zag een lange weg, uitkomend bij een kruis. Voor dat kruis liepen en stonden veel mensen. Ze zongen, vol blijdschap en met hun hoofd naar het kruis gewend. Hun gezichten straalden, terwijl de tranen hen over de wangen liepen. Het waren allemaal gelovigen. Dat wist hij gewoon. Vooral omdat hij hem zag. Daar, midden in de stoet gelovigen, liep de jongen die stralend had verteld dat hij Jezus liefhad. De jongen met de glanzende ogen en schitterende lach. De jongen die hij voor altijd het zwijgen had opgelegd door zijn machete met tomeloze kracht te gebruiken ... Hij keek verder en had ineens zijn adem ingehouden. Naast hem liep Rejoice. Zijn Rejoice.

Net voordat de droom eindigde, klonk weer de stem. Vriendelijk en dringend tegelijk. Zonder verwijt. Vol liefde zelfs. 'Abdul, Ik heb je geroepen om Mij te dienen en Mijn Koninkrijk te bouwen.'

Het licht had altijd nog geschenen. Eerst was het kruis het middelpunt geweest. Maar het licht verplaatste zich. Hij volgde de baan met zijn ogen en zag ineens iets anders opdoemen. Het was een kerk. Een kerk die hij heel goed kende. Vanbinnen en vanbuiten. Het was een kerk zoals hij al zo vaak had beslopen of bestormd. Het was een gebouwtje zoals er zoveel waren. Het was een kerk van de christenen. En alles in hem vertelde hem dat hij daarnaartoe moest gaan. Of hij wilde of niet. Hij had niets te willen. Het moest.

De God van de christenen trok hem, Abdul, de grote christen-hater. Moest hij, Abdul, de beruchte en gevreesde moordenaar, zich voegen bij de christenen? Waar was de felle haat gebleven die zijn hart altijd weer in vuur en vlam zette om met wrede vreugde en hartstocht alles van hen te vernietigen?

Wat gebeurde er met hem? Die stem ... dat licht ... de kerk ... En boven alles ... Liefde! Liefde die hem trok. Liefde van de stem die een grote onbekende voor hem is, maar diep vanbinnen het verlangen wekt om hier zo snel mogelijk verandering in te brengen.

Liefde. Hij proeft het zoete woord.

Liefde. De droom was ermee doordrenkt geweest. Liefde. Tot wie? Tot hem?

Maar hoe, waarom?

Rejoice! Hij wil onmiddellijk het stille christenmeisje bij zich hebben. Bij hem in de tent. Elke vezel van zijn lichaam verlangt naar haar. Hij laat haar roepen. Dwingend.

De wachter knikt begrijpend en maakt lachend een schuine opmerking.

Hij snauwt hem zo ruw af dat deze er verschrikt op een drafje vandoor gaat om zijn wens zo snel mogelijk in te willigen.

In zijn stoel wacht hij tot ze komt, zijn ogen onafgebroken op de ingang gericht. Als er al snel een schaduw valt over de tent, veert hij hoopvol overeind. De wachter slaat de flap open en duwt haar voor zich uit naar binnen.

Met gebogen hoofd blijft ze voor de ingang staan. Haar ogen zijn zoals altijd op de grond gericht. Haar handen heeft ze voor haar buik gevouwen. De grijze lange jurk waaiert uit rond haar voeten.

Abdul haalt diep adem en laat zijn ogen over het meisje gaan. Wat is het toch dat hem altijd zo geboeid heeft in haar? Wat heeft hem tegengehouden om haar te dwingen de koran uit haar hoofd te leren?

Het moet de God van de christenen zijn Die in haar leeft. De God Die ook tot hem gesproken heeft. Hij schudt zijn hoofd heen en weer om zijn verwarde gedachten op orde te krijgen. De keren dat hij haar genomen heeft ... Haar lippen hadden onophoudelijk bewogen, als in gebed. Net als de keer dat hij haar biddend voor de stoel had gadeslagen. Ineens weet hij het net zo zeker als dat het meisje nu voor hem staat. Ze heeft helemaal niet gebeden tot Allah. De wens was de vader van zijn gedachten geweest, maar hij heeft het grondig mis gehad. En hoewel hij ervan overtuigd is dat ze tot de God uit zijn droom bad, wil hij het nu uit haar eigen mond horen. En nog veel en veel meer.

Kamp Kano State, Nigeria, eind september 2016

Fayiz heeft hem afgemeld. Hij is hoogstpersoonlijk naar de tent van Abdul gekomen om met hem te spreken. Toen Abdul hem hoorde aankomen, had hij zijn buik vastgegrepen, heen en weer rollend over het matras. Zijn ogen had hij stijf dichtgeknepen, zijn lippen tot bloedens toe kapotgebeten en hij had zo hard gekreund dat hij er bijna zelf in geloofde dat hij aan de meest ernstige pijnen leed.

Fayiz had voor zijn doen bezorgd gevraagd of hij een arts moest roepen. Maar Abdul had zijn

hoofd geschud en gemompeld dat het vast een soort hevige buikgriep was die, naar hij hoopte, met enkele dagen over zou zijn. Tot zijn grote opluchting had Fayiz hem geloofd. Nadat hij hem duidelijk had gemaakt dat ziekte een zwakte is die Abdul zo snel mogelijk moest overwinnen, was hij met een korte groet vertrokken.

Een poosje later had Abdul uit de plotselinge rust in het kamp begrepen dat de strijders vertrokken waren. Hij had een diepe zucht van opluchting geslaakt. Deze keer was hij eronderuit gekomen. Deze keer wel.

Aan het einde van de middag laat Abdul Rejoice roepen. Hij overtuigt de wachter ervan dat de pijn minder is geworden en dat enige ontspanning hem goed zal doen.

De laatste keren heeft hij Rejoice met geen vinger aangeraakt. Toch zijn ze veel meer tot elkaar gekomen. Ze heeft hem op zijn dringende verzoek verteld van haar God. Maar ze deed dat weifelend en uiterst voorzichtig, alsof ze op eieren liep. Dat was natuurlijk de angst om in de val gelokt te worden.

Toen hij dat inzag, had hij besloten om zelf te beginnen. Hij vertelde haar toen van zijn dromen. Van zijn onrust daarna. Zijn toenemende weerzin om op pad te gaan met de andere strijders. Zijn verlangen om meer te horen over haar God. Zijn verdriet diep in zijn hart. Verdriet ... een totaal nieuwe emotie voor hem.

'Zo hevig als de woede mij vastgreep, zo hevig verteert mij nu het verdriet,' had hij gezegd.

Verdriet is zwakte. Die wil hij overwinnen. Tegelijk is er een sterke kracht in hem die dit niet wil. Want het verdriet is soms ook zoet. Zijn verdriet gaat uit tot een onbekende God Die tot hem sprak. God sprak tot hem, een christenhater! Hij sprak ... in liefde.

Abdul wil Hem kennen, en ook weer niet. Soms heeft hij zoveel angst. Dan is hij zo walgelijk bang voor dingen die komen gaan. Hij, Abdul, is soms bang ... Nu hij eraan denkt, trekt hij even zijn lippen spottend omhoog.

'Zo ken je me niet, Rejoice,' had hij haar gezegd. 'Zo ken ik mezelf niet eens. En toch twijfel ik ook enorm. Want hoe kan Isa nou, hoe bestaat het dat ...'

Op dat moment was ze hem gewoon in de rede gevallen. Bizar! Rejoice viel hem, Abdul, in de rede! Dat zou een maand geleden nog onbestaanbaar geweest zijn.

Even had hij de bekende woede voelen opkomen. Hij had haar nog niets gevraagd. Ze had hem moeten laten uitspreken.

Hij had haar aangekeken, zijn ogen tot spleetjes geknepen. Maar zij keek hem openhartig aan, met haar grote donkerbruine reeënogen. Ze scheen totaal niets van zijn irritatie in de gaten te hebben, want met haar hoofd naar hem opgeheven, begon ze te praten. En met dat ze begon, veranderde de blik in haar ogen. Ze waren gaan schitteren van diepe blijdschap. En liefde. Op hetzelfde moment wist hij waar hij deze ogen eerder had gezien. Het gezicht van Rejoice was vervaagd en een ander gezicht schoof helder en scherp naar voren: De jongen! Hij zag bij haar dezelfde blijdschap en liefde die hij gezien had in zijn ogen. Toen op de markt. Het verwarde hem. Vooral vanaf de tweede droom komt het gezicht van dat ventje hem steeds weer voor ogen. En sinds Rejoice hem op dezelfde manier aankijkt als ze met hem over Isa praat, lijkt het wel alsof hij die blik geen seconde meer uit zijn gedachten kan krijgen. Hij wordt er gek van.

Uiteindelijk heeft hij een week geleden, met neergebogen hoofd, dit verhaal met Rejoice gedeeld. Niets heeft hij verzwegen. Hortend en stotend heeft hij verteld hoe hij in dolle haat zijn mes in de oogkas van de jongen had gestoken, precies midden in dat vreugdevolle oog. Hoe hij daarna nog allerlei verminkingen had aangebracht en het kind tenslotte voor dood had achtergelaten. 'Hij had ongeveer jouw leeftijd,' had hij ten slotte gefluisterd.

Hij had gezwegen toen ze eerst haar handen voor haar mond sloeg, en daarna haar vuist balde.

Niet om naar hem op te heffen in machteloze boosheid. Nee, ze duwde de vuist in haar mond. Haar volle lippen omsloten de knokkels. Aan haar kaaklijn te zien beet ze heel hard. Maar ze kon niet voorkomen dat er tranen op haar vuist vielen.

‘Ik dacht dat ik Allah behaagde,’ fluisterde hij tegen haar, maar ook tegen zichzelf. ‘Ik dacht dat ik alles deed wat goed was. Wat ik moest doen. Wat anderen nalieten uit lafheid, deed ik met volle overtuiging.’

Ook bij hem waren tranen gekomen, die hij ruw had weggeveegd. Hij voelde zich een zwakkeling worden. Tranen had hij voor het laatst vergoten uit wrevelige onmacht en bittere nijd, toen het hem en zijn medestrijders eens niet gelukt was om een groep christenen bijeen te drijven en af te slachten. Ze waren op de een of andere manier allemaal ontsnapt. Abdul had zijn wapens in de aanslag gehad, maar niet hoeven te gebruiken. Er werd niet één schot gelost. Een afgang was het. Het plan had zo goed in elkaar gezeten. Succes leek verzekerd, want het was een eitje deze keer. Bizar wat er was gebeurd. Alsof ze opgelost waren. Niemand meer te bekennen. Hij had gestampvoet van teleurstelling. De keer erna had hij des te meer christenen weten te doden. Zij waren als lammetjes geweest die naar de slachtbank werden geleid.

‘Christenen pakken nooit de wapens,’ had hij enigszins verbolgen tegen Rejoice gezegd. ‘Ze laten zich willoos afslachten.’

Maar ze had hevig verontwaardigd haar hoofd geschud. ‘Christenen hebben het allerbeste wapen.’ Haar ogen waren vol vuur geweest. ‘Het gebed! Weet je niet dat dit het machtigste wapen is dat er bestaat?’

Het was de omgekeerde wereld geweest. Zij ging hem vragen stellen. Maar hij was beschaamd geweest en had zijn hoofd gebogen. Ze had het goddelijke wapen ook voor hem ingezet. En het had doel getroffen.

Fragmenten uit het boek: Een zeker man had een vijgenboom, geschreven door Monica Nieuwenhuijse – Thijsen.*

**Roman, gebaseerd op waargebeurde verhalen, over het aangrijpende contrast tussen de geloofsbeleving van vervolgte christenen en van kerkelijk meelevendenden in ons comfortabele vaderland.*